

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

10 novembre 2005

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil en vue
de réformer le divorce**

(déposée par Mme Valérie Déom,
M. Eric Massin, Mme Annick Saudoyer,
M. André Perpète, Mme Colette Burgeon,
M. Yvan Mayeur, Mme Talbia Belhouari et
M. Thierry Giet)

—————

SOMMAIRE

1. Résumé	3
2. Développements	4
3. Proposition de loi	15

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

10 november 2005

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek
tot hervorming van de wetgeving
inzake echtscheiding**

(ingediend door mevrouw Valérie Déom,
de heer Eric Massin, mevrouw Annick
Saudoyer, de heer André Perpète,
mevrouw Colette Burgeon,
de heer Yvan Mayeur, mevrouw
Talbia Belhouari en de heer Thierry Giet)

—————

INHOUD

1. Samenvatting	3
2. Toelichting	4
3. Wetsvoorstel	15

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>Vlaams Belang</i>	: Vlaams Belang
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

<i>DOC 51 0000/000 :</i>	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
<i>QRVA :</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)</i>
<i>CRABV :</i>	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>
<i>PLEN :</i>	<i>Séance plénière</i>
<i>COM :</i>	<i>Réunion de commission</i>
<i>MOT :</i>	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

<i>DOC 51 0000/000 :</i>	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA :</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
<i>CRABV :</i>	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
<i>CRIV :</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
<i>PLEN :</i>	<i>Plenum</i>
<i>COM :</i>	<i>Commissievergadering</i>
<i>MOT :</i>	<i>Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

RÉSUMÉ

Les auteurs constatent que le divorce est devenu un phénomène de société auquel il n'est plus souhaitable d'apporter une réponse quasi exclusivement répressive et culpabilisante. Il convient donc de repenser fondamentalement le droit du divorce, notamment en donnant une place plus importante à la volonté des époux.

La proposition s'articule autour de 3 axes:

- la promotion des accords entre parties, le juge tranchant, le cas échéant, les points sur lesquels les parties n'ont pu se mettre d'accord;

- le rôle du juge doit être limité à sa fonction juridictionnelle, il ne lui appartient pas de se substituer à un éventuel psychologue;

- une réelle adaptation des procédures à la diversité des situations familiales et maintenir le pluralisme des causes qui caractérise la législation belge. Il est prévu que l'expression de la volonté puisse s'établir en fonction de circonstances particulières légalement définies et auxquelles sont attachés des effets différents propres à chaque circonstance. Les circonstances qui ont été retenues par les auteurs de la proposition de loi sont:

- * La volonté conjointe des époux;*
- * La séparation de fait de plus d'un an;*
- * Les manquements graves et offensants;*
- * Les violences physiques;*
- * La volonté de l'un des époux.*

SAMENVATTING

De indieners stellen vast dat de echtscheiding een samenlevingsverschijnsel is waarop het niet wenselijk is nog langer een uitsluitend repressief en beschuldigend antwoord aan te reiken. Het echtscheidingsrecht moet dus grondig worden herzien, onder meer door meer plaats in te ruimen voor de wil van de echtgenoten.

Het wetsvoorstel is uitgewerkt rond 3 krachtlijnen:

- de bevordering van de akkoorden tussen de partijen, waarbij de rechter in voorkomend geval beslist over de punten waarover de partijen het niet eens zijn geworden;

- de rol van de rechter moet worden beperkt tot zijn rechtsprekende functie; het komt hem niet toe zich in de plaats te stellen van een eventuele psycholoog;

- een reële aanpassing van de procedures aan de verschillende gezinssituaties en de instandhouding van de veelheid van de gronden tot echtscheiding die kenmerkend is voor de Belgische wetgeving. Er wordt bepaald dat de wilsuiting kan geschieden naargelang wettelijk bepaalde bijzondere omstandigheden waaraan uiteenlopende gevolgen gekoppeld zijn die eigen zijn aan elke omstandigheid. De indieners van het wetsvoorstel hebben de volgende omstandigheden in aanmerking genomen:

- * de gezamenlijke wil van de echtgenoten;*
- * feitelijke scheiding van meer dan één jaar;*
- * ernstige tekortkomingen en beledigingen;*
- * lichamelijke geweldpleging;*
- * de wil van een van de echtgenoten.*

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition a pour objet de réformer de manière cohérente l'ensemble des conditions et des effets du divorce.

Dans un souci de clarification, le présent texte s'écarte des autres propositions de loi déjà déposées en la matière sur le plan légistique. Il a été jugé préférable, dans un premier temps, de présenter, dans un texte unique, les nouvelles dispositions du Code civil qui déterminent les conditions du divorce ainsi que ses conséquences.

Les dispositions nouvelles du Code judiciaire qui traitent de la procédure seront détaillées dans un autre document.

De manière générale, on a pu constater que l'évolution de la société, liée à une multiplicité de facteurs parmi lesquels on peut citer l'allongement de la durée de la vie, la diminution de la référence religieuse, la modification du statut de la femme, impose au législateur d'élaborer des réformes afin d'assouplir la rigueur des dispositions initiales relatives au divorce. Même si les dispositions prises antérieurement avaient toutes pour objectif de faciliter le divorce, notamment par un allègement et un assouplissement des procédures, elles n'ont pas pour autant éliminé les divorces conflictuels.

Force est de constater que les réformes réalisées en cette matière n'ont pas rempli totalement leurs objectifs, ni produit les effets escomptés. Le nombre de divorces ne cesse de croître¹ et de nombreux griefs sont souvent formulés à l'égard de notre législation.

Ainsi, le divorce par consentement mutuel est considéré comme trop formalisé car il requiert un accord complet sur toutes les modalités du divorce. A défaut d'accord complet, les époux sont contraints de se tourner vers la procédure pour cause déterminée et donc d'invoquer une des trois causes reconnues par la législation alors que celles-ci ne correspondent peut-être à aucune réalité.

Quant au divorce pour faute, les effets néfastes de cette procédure sont bien connus. Elle aiguise les conflits par la recherche et la justification de faits fautifs

¹ En 1830, on comptait 4 actions pour toute la Belgique, aujourd'hui on comptabilise, en 2003, 31373 divorces. Ce qui signifie plus au moins 3 divorces pour 4 mariages.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel heeft tot doel om te komen tot een coherente hervorming van de voorwaarden en gevolgen van de echtscheiding.

Duidelijkheidshalve wijkt deze tekst op legistiek vlak af van de andere wetsvoorstellen die reeds terzake werden ingediend. Het werd wenselijk geacht om, in een eerste fase, in één enkele tekst, de nieuwe bepalingen van het Burgerlijk Wetboek voor te stellen, evenals de gevolgen daarvan.

De nieuwe bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek aangaande de procedure, worden in een ander document behandeld.

Algemeen beschouwd kan worden vastgesteld dat de evolutie van de samenleving, die gestuurd wordt door een groot aantal factoren, waaronder de toename van de levensverwachting, het tanende belang van de godsdienst als houvast, of nog de wijziging van het statuut van de vrouw, de wetgever ertoe aanzet om hervormingen uit te werken ter versoepeling van de strakke initiële bepalingen met betrekking tot de echtscheiding. Ook al hadden voorgaande bepalingen steeds tot doel de echtscheiding te vereenvoudigen, met name door een verlichting en versoepeling van de procedures, toch werd daardoor geen komaf gemaakt met de zogenaamde «vechtscheidingen».

We moeten vaststellen dat de hervormingen die op dit vlak werden doorgevoerd, niet helemaal hun doel hebben bereikt, en ook niet de verhoopte effecten hebben teweeggebracht. Het aantal echtscheidingen blijft gestaag toenemen en onze wetgeving wordt daarbij heel vaak op de korrel genomen.

Zo wordt de echtscheiding met onderlinge toestemming beschouwd als zijnde te sterk geformaliseerd, omdat ze een volledig akkoord vereist over alle modaliteiten van de echtscheiding. Indien er geen volledig akkoord kan worden bereikt, moeten de echtgenoten alsnog hun toevlucht nemen tot de procedure voor echtscheiding op bepaalde gronden en dus één van de drie door de wetgeving erkende gronden aanhalen, terwijl die misschien niet stroken met de werkelijkheid.

De nefaste gevolgen van een echtscheidingsprocedure op grond van fouten zijn maar al te goed gekend. Deze scherpt de conflicten aan door het zoeken

¹ In 1830 waren er voor heel België 4 vorderingen, terwijl de teller in 2003 op 31373 stond. Dat komt neer op zowat 3 echtscheidingen voor 4 huwelijken.

impliquant souvent l'entourage du couple. Elle s'avère souvent traumatisante pour les enfants qui voient leurs père et mère se déchirer au risque de compromettre de façon durable les relations parentales après le divorce. Elle lie les effets pécuniaires du divorce à l'attribution des torts, sans prendre en compte les conséquences excessives ou néfastes qui peuvent en résulter pour un époux.

En outre, on constate que trop de procédures en divorce sont encore vécues comme culpabilisantes et partant excessivement traumatisantes.

Souvent, les procédures s'éternisent, des conflits persistent concernant principalement la garde des enfants, l'octroi et le montant des pensions alimentaires ou encore le partage du patrimoine.

Face à ce constat, le législateur se doit d'humaniser la procédure.

Tout en garantissant la sécurité juridique, celle-ci doit être plus rapide et veiller à respecter tous les intérêts en cause. Il est évident que la longueur des procédures engendre des inconvénients sérieux pour la sécurité morale et matérielle des époux.

Quand, pendant les épreuves, survient une naissance illégitime, les époux se voient contraints à mener des actions qui ne seraient pas imposées si la procédure en divorce avait pu se dérouler rapidement.

Ces griefs ont été maintes fois entendus et il convient dans la mesure du possible d'y répondre dans la réforme que nous envisageons.

Le divorce qu'on le veuille ou non, est devenu un phénomène social auquel il n'est plus souhaitable d'apporter une réponse quasi exclusivement répressive et culpabilisante. Ce constat ne doit toutefois pas conduire le législateur à une vision idéalisée du divorce. En effet, si la plupart des époux peuvent s'entendre sur le principe du divorce, il en est rarement de même quant aux effets de celui-ci.

Les auteurs de la proposition estiment que le moment est venu de repenser fondamentalement le droit du divorce.

Le texte proposé vise à poursuivre l'évolution législative déjà entamée, tout en imprimant un nouvel esprit au droit du divorce.

en bewijzen van fouten waarbij vaak de naaste omgeving van het koppel betrokken wordt. Deze procedure is vaak traumatiserend voor de kinderen, die machteloos moeten toezien hoe hun vader of moeder wordt gekraakt, en dreigt ook de ouderlijke relaties na de scheiding op lange termijn in het gedrang te brengen. Ze koppelt de geldelijke gevolgen van de echtscheiding aan het toekennen van de schuld, zonder daarbij rekening te houden met de verregaande of nefaste gevolgen voor één van de echtgenoten.

Bovendien stellen we vast dat nog veel te veel echtscheidingsprocedures worden beleefd als een schuldkwesitie, en dus bijzonder traumatiserend zijn.

Vaak slepen de procedures aan en blijven conflicten bestaan rond – hoofdzakelijk – het hoederecht over de kinderen, de toekenning en het bedrag van het onderhoudsgeld of nog de verdeling van het vermogen.

In het licht van die vaststelling is het de plicht van de wetgever om de procedure menselijker te maken.

Die procedure moet de rechtszekerheid garanderen, en tegelijkertijd sneller verlopen, waarbij alle betrokken belangen moeten worden gerespecteerd. De lange duur van de procedures brengt ernstige nadelen met zich mee voor de morele en materiële zekerheid van de echtgenoten.

Door de duur van de huidige procedures zien echtgenoten zich soms genoodzaakt om gerechtelijke stappen te ondernemen die niet nodig zouden zijn als de echtscheidingsprocedure sneller zou kunnen verlopen.

Het zijn vaak gehoorde klachten, en de overwogen hervorming dient hier in de mate van het mogelijke een antwoord op te bieden.

Of men het nu wil of niet, echtscheiding is een maatschappelijk fenomeen geworden waarop niet langer een bijna louter repressief en culpabiliserend antwoord moet worden geboden. Deze vaststelling mag de wetgever evenwel ook niet aanzetten tot een geïdealiseerde visie op echtscheiding. De meeste echtgenoten kunnen het weliswaar eens geraken over het principe van de echtscheiding, maar zelden geldt dat ook voor de gevolgen van die procedure.

De auteurs van het voorstel zijn van mening dat het moment is gekomen om het echtscheidingsrecht fundamenteel te herzien.

De voorgestelde tekst beoogt de voortzetting van de reeds aan de gang zijnde legislatieve evolutie, maar wil het echtscheidingsrecht benaderen vanuit een nieuwe geest.

La proposition de loi se fonde sur le principe que la seule véritable cause de divorce est l'expression de la volonté des parties de se délier des liens du mariage. Nous estimons que nul ne peut être maintenu dans les liens du mariage contre son gré. Les causes actuelles, prévues par le Code civil ne sont plus en adéquation avec l'évolution des mentalités.

Le fondement même de la proposition est le reflet de la transformation sociale et psychologique de la relation de couple induite par un important courant plus individuel, plus privé, plus contractuel et partant plus précaire.

Le texte proposé entend promouvoir l'émergence des valeurs de liberté, d'égalité, d'autonomie mais également de responsabilité dans la destinée de la relation d'un couple.

Si les auteurs de la proposition sont convaincus que ce n'est plus aujourd'hui à la collectivité d'imposer tel modèle ou tel idéal de la représentation du couple par la force de la règle de droit, il appartient, néanmoins, à la collectivité d'intervenir à la demande des parties, notamment en protégeant la partie la plus faible afin que celle-ci puisse réellement assumer sa liberté et son autonomie.

C'est donc sur cet équilibre entre liberté et responsabilité que la présente proposition est construite.

Pour responsabiliser davantage les parties, la proposition s'articule autour de 3 axes:

D'abord, le texte proposé entend promouvoir les accords entre parties, notamment en assouplissant les conditions pour divorcer lorsque les époux s'entendent sur le principe de la séparation, le juge tranchant, le cas échéant, les points sur lesquels les parties n'ont pu se mettre d'accord.

Ensuite, il appartient au législateur de fixer des règles balisant l'intervention du juge. Le rôle du juge doit être limité à sa fonction juridictionnelle, il ne lui appartient pas de se substituer à un éventuel psychologue.

Contrairement à certains qui préconisaient l'instauration d'un divorce par simple déclaration devant l'officier de l'état civil, les auteurs estiment que la matière est trop importante pour qu'elle soit soustraite à l'intervention et à l'examen des juridictions judiciaires.

Het wetsvoorstel is gebaseerd op het principe dat de enige echte oorzaak van een echtscheiding de uiting is van de wil van de partijen om zich te bevrijden van de huwelijksbanden. We zijn van oordeel dat niemand tegen zijn eigen wil in kan worden gehouden aan de huwelijksbanden. De huidige gronden, voorzien door het Burgerlijk Wetboek, stroken niet langer met de evolutie van de mentaliteit.

De eigenlijke grond van het voorstel is de weerspiegeling van de maatschappelijke en psychologische transformatie van de koppelrelatie, die is ingegeven door een belangrijke meer individuele, private, contractuele en dus ook meer onzekere strekking.

De voorgestelde tekst heeft tot doel waarden zoals vrijheid, gelijkheid en autonomie te promoten, maar ook de verantwoordelijkheid binnen de partnerrelatie.

De auteurs van het voorstel zijn weliswaar de mening toegedaan dat het vandaag niet langer aan de maatschappij is om een welbepaald model of ideaal inzake de voorstelling van het koppel op te leggen via rechtsregels, maar het is wel aan de maatschappij om tussenbeide te komen op verzoek van de partijen, met name om de zwakste partij te beschermen opdat die werkelijk zou kunnen genieten van haar vrijheid en autonomie.

Dit voorstel is dus opgebouwd rond dat evenwicht tussen vrijheid en verantwoordelijkheid.

Om de partijen meer verantwoordelijkheidszin te geven, is het voorstel uitgewerkt rond 3 krachtlijnen:

Om te beginnen wil de voorgestelde tekst de akkoorden tussen de partijen aanmoedigen, met name door de voorwaarden voor echtscheiding te versoepelen wanneer de echtgenoten het eens zijn over het principe van de scheiding, waarbij de rechter desgevallend beslist over de punten waarover de partijen niet tot een akkoord kunnen komen.

Vervolgens is het aan de wetgever om de regels voor de tussenkomst van de rechter vast te leggen. De rol van de rechter moet beperkt worden tot zijn rechterlijke functie; deze laatste mag niet de rol van een eventuele psycholoog op zich nemen.

In tegenstelling tot sommigen, die voorstander waren van de invoering van een echtscheiding op basis van een eenvoudige verklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand, zijn de auteurs van mening dat deze materie te belangrijk is om te worden onttrokken aan de tussenkomst van de gerechtelijke instanties.

Enfin, afin de permettre une réelle adaptation des procédures à la diversité des situations familiales et de maintenir le pluralisme des causes qui caractérise la législation belge, il est prévu que l'expression de la volonté puisse s'établir en fonction de circonstances particulières légalement définies et auxquelles sont attachés des effets différents propres à chaque circonstance. Les circonstances qui ont été retenues par les auteurs de la proposition de loi sont:

- La volonté conjointe des époux;
- La séparation de fait de plus d'un an;
- Les manquements graves et offensants;
- Les violences physiques;
- La volonté de l'un des époux.

Ces circonstances, comme il a déjà été dit, engendreront des effets différents et propres à chacune des situations. Elles seront détaillées plus avant dans le commentaire des articles.

La reconnaissance de situations très diverses susceptibles d'engendrer l'expression de la volonté permettra d'éviter le recours à des stratagèmes souvent dégradants.

Parmi les conséquences du divorce, le problème de la pension alimentaire est souvent source d'âpres discussions. Les nouvelles dispositions visent à ce que la pension alimentaire ne soit plus une institution déséquilibrée, donnant lieu à des conséquences trop lourdes pour l'un ou l'autre des époux après la disparition de l'union.

Dans le même sens, les auteurs ont essayé dans la mesure du possible de détacher le droit à une compensation pécuniaire après le divorce de l'idée de faute.

C'est par ces mesures innovantes mais raisonnables que les auteurs de la présente proposition espèrent contribuer à la future réforme du divorce tant attendue.

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 2

Cette disposition énonce le principe fondamental de toute procédure en divorce: nul ne peut être maintenu contre son gré dans les liens du mariage. Désormais, l'expression de la volonté devient la seule cause de divorce.

Om, ten slotte, een reële aanpassing mogelijk te maken van de procedures aan de verschillende gezins-situaties en om het pluralisme van de gronden tot echtscheiding te behouden dat kenmerkend is voor de Belgische wetgeving, is voorzien dat de wilsuïting tot scheiding zou kunnen geschieden naargelang van wettelijk bepaalde bijzondere omstandigheden, waaraan verschillende gevolgen zijn verbonden, specifiek voor elke omstandigheid. De omstandigheden die door de auteurs van het wetsvoorstel in aanmerking werden genomen, zijn:

- De gezamenlijke wil van beide echtgenoten;
- Feitelijke scheiding van meer dan één jaar;
- Ernstige tekortkomingen en beledigingen;
- Lichamelijke geweldpleging;
- De wil van één der echtgenoten;

Zoals reeds gezegd, zullen deze omstandigheden verschillende gevolgen hebben, eigen aan elke situatie. Ze zullen verder worden toegelicht in de commentaar op de artikelen.

De erkenning van zeer diverse omstandigheden die kunnen leiden tot de wilsuïting om uit de echt te scheiden, zal voorkomen dat men zijn toevlucht moet nemen tot vaak mensonterende krijgslijsten.

Eén van de gevolgen van echtscheiding waarover vaak nadien nog discussie blijft bestaan, is het probleem van het onderhoudsgeld. De nieuwe bepalingen hebben tot doel ertoe te komen dat het onderhoudsgeld geen onevenwichtige opgelegde maatregel meer zou zijn, die te zwaar doorweegt voor één van de echtgenoten na het wegvallen van de band.

In diezelfde gedachtegang hebben de auteurs getracht om in de mate van het mogelijke het recht op een geldelijke vergoeding na de scheiding los te koppelen van het foutbegrip.

Met deze vernieuwende maar redelijke maatregelen hopen de auteurs van dit voorstel bij te dragen tot de lang verwachte toekomstige hervorming van het echtscheidingsrecht.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 2

Deze bepaling formuleert het fundamentele principe van elke echtscheidingsprocedure: niemand kan tegen zijn wil worden gehouden aan de huwelijksbanden. De wilsuïting wordt voortaan de enige echte grond van een echtscheiding.

Art. 5 et 6

Le texte proposé reprend les dispositions consacrées au divorce par consentement mutuel en les adaptant à la nouvelle philosophie de la loi. Ainsi, une fois la demande déposée, aucune autre circonstance de divorce antérieure au dépôt ne pourra plus être invoquée. En outre, si l'un des époux renonce à sa demande, la procédure sera poursuivie si l'autre conjoint exprime la volonté de maintenir sa demande en divorce.

Ainsi lorsque les époux décident de divorcer par volonté conjointe, ils se doivent de mettre de côté les autres circonstances antérieures au dépôt de la requête. A l'inverse, si une autre circonstance surgit après le dépôt (par exemple un manquement grave ou des violences), celle-ci pourra être invoquée.

Les époux ne sont donc pas complètement «bloqués» dans la procédure par volonté conjointe.

De même, les époux peuvent se désister de la procédure.

L'article 230 innove également en prévoyant que le divorce est admis si l'un des conjoints maintient sa demande.

Auparavant, les époux devaient s'accorder sur tout et ce, jusqu'à la fin de la procédure.

Enfin, dès le dépôt de la requête, la manquement aux obligations de fidélité et d'habitation commune ne peuvent plus être invoqués de sorte qu'un constat d'adultère s'avère sans objet.

Il est en effet logique et sain de considérer que si les époux sont d'accord de divorcer par volonté conjointe et qu'ils ont choisi cette voie, ils renoncent à se prévaloir des obligations de fidélité et d'habitation commune.

Les auteurs estiment malsain de permettre à un époux qui s'engage dans un divorce par volonté conjointe, de surprendre son conjoint en adultère.

Les pratiques de traques à l'adultère et corrélativement de vies amoureuses cachées et vécues dans la honte et «à la sauvette» disparaîtront sous l'empire de la présente loi.

Art. 5 en 6

De voorgestelde tekst neemt de bepalingen over echtscheiding met onderlinge toestemming over en past ze aan de nieuwe filosofie van de wet aan. Aldus zal, eenmaal het verzoek is ingediend, geen enkele andere omstandigheid voor de echtscheiding van vóór de indiening kunnen worden ingeroepen. Bovendien zal, indien één van de echtgenoten afziet van zijn verzoek, de procedure worden voortgezet indien de andere echtgenoot de wil uit om het verzoek tot echtscheiding te handhaven.

Wanneer dus de echtgenoten besluiten om uit de echt te scheiden met onderlinge toestemming, moeten ze de andere omstandigheden van vóór de indiening van het verzoekschrift naast zich neerleggen. Omgekeerd is het zo dat, als zich een andere omstandigheid voordoet na de indiening (bijvoorbeeld een ernstige tekortkoming of geweldplegingen), deze wel kan worden ingeroepen.

De echtgenoten zijn dus niet volledig «geblokkeerd» in de procedure met onderlinge toestemming.

De echtgenoten kunnen eveneens de procedure intrekken.

Artikel 230 gaat eveneens de vernieuwende toer op door te stipuleren dat de echtscheiding is toegelaten indien één van de echtgenoten zijn verzoek handhaaft.

Voordien moesten de echtgenoten over de hele lijn akkoord zijn, en dat tot het eind van de procedure.

Ten slotte kan, na de indiening van het verzoekschrift, de schending van verplichtingen inzake trouw en samenwonen niet meer worden ingeroepen, zodat een vaststelling van overspel zonder voorwerp wordt.

Het is immers logisch en gezond ervan uit te gaan dat als echtgenoten het onderling eens zijn om uit de echt te scheiden en voor die weg hebben gekozen, zij afzien van de verplichtingen van trouw en samenwonen.

De auteurs vinden het ongezonder om een echtgenoot die zich verbindt tot een echtscheiding met onderlinge toestemming, nog toe te staan de andere echtgenoot op overspel te laten betrappen.

De praktijken rond de kloppacht op overspel en de wantoestanden rond een verborgen liefdesleven dat noodgedwongen in schaamte en in het geheim moet worden beleefd, zullen verdwijnen onder impuls van deze wet.

Art. 7

Actuellement, la loi ne permet aux époux de divorcer par consentement mutuel que s'ils ont au moins vingt ans et deux ans de mariage.

Comme il avait d'ailleurs été souligné par de nombreux experts lors de la journée consacrée au droit du divorce, il est proposé d'alléger les conditions posées par les articles 275 et 276 du Code civil. Désormais, les époux pourront divorcer dès l'âge de dix-huit ans et nous proposons de ramener la période à l'issue de laquelle un mariage peut-être dissous par consentement mutuel de deux ans à six mois.

Art. 8

Le texte proposé est identique à l'actuel article 1287, alinéa 1er, du Code judiciaire.

Art. 9 à 13

Les articles 233 à 236 organisent les modalités de règlement des droits respectifs lorsqu'il y a une volonté conjointe des époux de divorcer.

L'article 234 contient une modification substantielle par rapport au régime existant. Alors qu'actuellement, il est nécessaire d'avoir un accord complet sur l'ensemble des modalités du divorce, il est proposé, dans le présent texte, d'encourager des accords mêmes partiels.

Dans ces cas, les époux peuvent conjointement déférer au tribunal le soin de régler les points sur lesquels ils n'ont pu s'accorder.

Par ailleurs, dans un souci de protéger la partie la plus faible, il est prévu que le ministère public attire l'attention des époux sur le risque d'un déséquilibre de la convention ou d'une lésion manifeste et sur les questions qui ne seraient pas réglées.

Si, suite aux remarques émises par le ministère public, les époux ne s'accordent plus, ils peuvent déférer au tribunal le règlement des questions restées litigieuses.

Enfin, le nouvel article 235 précise les paramètres à prendre en compte lorsque le tribunal statue sur l'octroi d'une pension alimentaire dans le cadre d'une procédure par volonté conjointe.

Art. 7

Momenteel laat de wet echtgenoten slechts toe om te scheiden met onderlinge toestemming indien ze ten minste twintig jaar oud zijn en twee jaar gehuwd zijn.

Zoals reeds werd onderstreept door tal van deskundigen tijdens de dag van het echtscheidingsrecht, wordt voorgesteld om de voorwaarden van artikelen 275 en 276 van het Burgerlijk Wetboek te verlichten. Voortaan kunnen de echtgenoten uit de echt scheiden vanaf de leeftijd van achttien jaar en we stellen voor om de periode waarna het huwelijk kan worden ontbonden met onderlinge toestemming, terug te brengen van twee jaar naar zes maanden.

Art. 8

De voorgestelde tekst is identiek aan het huidige artikel 1287, 1ste lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 9 tot 13

De artikelen 233 tot 236 bepalen de modaliteiten voor de regeling van de respectieve rechten wanneer er onderlinge toestemming is van de echtgenoten om uit de echt te scheiden.

Artikel 234 bevat een substantiële wijziging ten opzichte van het bestaande stelsel. Terwijl het krachtens de huidige wetgeving nog noodzakelijk is om een volledig akkoord te hebben over alle modaliteiten van de echtscheiding, wordt in deze tekst voorgesteld om zelfs gedeeltelijke akkoorden aan te moedigen.

In dergelijke gevallen kunnen de echtgenoten het gezamenlijk aan de rechtbank overlaten om de punten te regelen waarover zij geen akkoord konden bereiken.

Om de zwakste partij te beschermen, wordt bovendien voorzien dat het openbaar ministerie de aandacht van de echtgenoten zou vestigen op het gevaar van een onevenwichtige overeenkomst of een manifeste benadeling, alsook op de kwesties die niet zijn geregeld.

Indien, na de opmerkingen van het openbaar ministerie, de echtgenoten het niet meer eens zijn, kunnen zij de regeling van de punten waarover onenigheid blijft bestaan, overlaten aan de rechtbank.

Ten slotte preciseert het nieuwe artikel 235 de parameters die in aanmerking moeten worden genomen wanneer de rechtbank uitspraak doet over de toekenning van onderhoudsgeld in het kader van een procedure met onderlinge toestemming.

Il est notamment fait référence, à leurs situations professionnelles, leurs charges, leur âge, la manière dont ils ont organisé leur niveau de vie commun pendant le mariage.

Art. 14 à 16

Ces nouvelles dispositions traitent de la séparation de fait.

Les auteurs estiment qu'une séparation de fait d'un an constitue une cause de divorce suffisante et devient dès lors une cause automatique de divorce.

Les auteurs de la proposition entendent également supprimer la présomption de culpabilité qui pèse sur le demandeur en divorce suite à une séparation de fait.

De plus, le nouvel article 237 modifie sensiblement la situation des époux séparés de fait.

Désormais, le manquement aux obligations de fidélité et d'habitation commune ne peut plus être invoqué dès lors que l'un des époux a clairement et préalablement manifesté sa volonté de suspendre provisoirement la vie commune parce que l'entente entre eux était sérieusement perturbée, ou, à défaut de manifestation claire et préalable, si aucun des conjoints n'a protesté.

Ce qui signifie donc qu'un constat d'adultère n'a plus de raison d'être dès la séparation.

Il va de soi que les règles de droit commun sont applicables pour prouver la séparation.

Art. 17 à 21

Les articles 239 à 242 concernent les manquements graves et offensants.

Les violations graves des devoirs doivent pouvoir être dénoncées et sanctionnées.

Il est prévu que la demande ne sera pas recevable si les manquements ont été commis plus d'un an avant le dépôt de la requête.

En effet, il n'est ni sain, ni justifié de permettre aux époux qui se séparent d'invoquer des manquements anciens. Si les époux ne réagissent pas après un an, l'on peut considérer que -sauf cas de force majeure- il y

Er wordt met name verwezen naar de beroepsomstandigheden, de lasten, de leeftijd, de manier waarop ze hun gemeenschappelijke levensstandaard organiseerden tijdens het huwelijk.

Art. 14 tot 16

Deze nieuwe bepalingen hebben betrekking op de feitelijke scheiding.

De auteurs zijn van mening dat een feitelijke scheiding van één jaar voldoende grond vormt voor een echtscheiding en derhalve automatisch een grond voor echtscheiding vormt.

De auteurs van het voorstel willen eveneens komaf maken met het vermoeden van schuld waarmee de aanvrager van een echtscheiding op grond van feitelijke scheiding wordt geconfronteerd.

Bovendien wijzigt het nieuwe artikel 237 aanzienlijk de situatie van de feitelijk gescheiden echtgenoten.

Voortaan kan de schending van de verplichtingen van trouw en samenwonen niet meer worden ingeroepen wanneer één van de echtgenoten duidelijk en voorafgaand de wil heeft geuit om de samenwoning tijdelijk op te schorten omdat de verstandhouding ernstig verstoord was of, bij gebrek aan een duidelijke en voorafgaande wilsuiting, indien geen van de echtgenoten verzet heeft aangetekend.

Wat dus betekent dat een vaststelling van overspel zonder voorwerp wordt van zodra men gescheiden leeft.

Het spreekt vanzelf dat de regels van het gemeenrecht van toepassing zijn om de scheiding te bewijzen.

Art. 17 tot 21

De artikelen 239 tot 242 hebben betrekking op ernstige tekortkomingen en beledigingen.

Ernstige schendingen van de huwelijksverplichtingen moeten kunnen worden aangeklaagd en bestraft.

Er is voorzien dat een verzoekschrift niet ontvanke-lijk kan zijn als de tekortkomingen dateren van meer dan een jaar vóór de indiening van het verzoekschrift.

Het is immers niet gezond en onverantwoord om echtgenoten die uit de echt scheiden, toe te laten zich te beroepen op tekortkomingen uit een ver verleden. Indien de echtgenoten niet reageren binnen de termijn

a renonciation à se prévaloir du manquement ou que celui-ci n'est pas considéré par les intéressés comme étant grave ou offensant.

En ce qui concerne la pension alimentaire, il est précisé qu'en aucun cas l'auteur des manquements ne pourra bénéficier d'une pension alimentaire à charge de son conjoint.

Art. 22 à 27

Ces dispositions consacrent une nouvelle circonstance du divorce qui était auparavant reprise à l'actuel article 231 du Code civil.

Il est, en effet, indispensable de sanctionner des comportements aussi intolérables que les violences conjugales subies par un époux pendant la vie commune.

Au vu de la prolifération des violences conjugales, les auteurs estiment qu'il importe de prendre ce fléau en considération comme circonstance de divorce.

Pour le reste, il est clair que l'intention des auteurs de la proposition n'est pas de balayer le sens des dispositions existantes, ni la jurisprudence qui s'est construite parfois lentement, pour tenter de régler au mieux, mais en appliquant la loi, des situations toujours difficiles.

En outre, afin que l'auteur des violences prenne conscience de la responsabilité de son acte, ce dernier supporte un certain nombre d'obligations (secours, solidarité pour les dettes...).

Art. 28 à 34

Ces articles introduisent une innovation importante dans le droit du divorce: le divorce est admis lorsque l'un des époux déclare vouloir mettre fin au mariage.

Dans cette hypothèse, l'époux demandeur accepte l'entière responsabilité de la rupture.

Il est ainsi prévu que les devoirs de secours et d'assistance perdureront durant un an. D'autres mécanis-

van één jaar, kan men veronderstellen dat ze - behoudens gevallen van overmacht - afzien van het recht om zich te beroepen op de tekortkoming of dat die tekortkoming door de betrokkenen niet als ernstig of beledigend wordt beschouwd.

Wat het onderhoudsgeld betreft, wordt gepreciseerd dat de auteur van de tekortkomingen in geen geval onderhoudsgeld kan krijgen ten laste van de andere echtgenoot.

Art. 22 tot 27

Deze bepalingen gaan over een nieuwe omstandigheid van echtscheiding die voordien was opgenomen in het huidige artikel 231 van het Burgerlijk Wetboek.

Het is namelijk onontbeerlijk om onaanvaardbaar gedrag te bestraffen als geweldplegingen die door een echtgenoot worden ondergaan tijdens het samenwonen.

Gezien de toename van geweldpleging binnen het huwelijk zijn de auteurs van mening dat men deze plaag in aanmerking moet nemen als een grond voor echtscheiding.

Voor het overige is het duidelijk dat de auteurs van het voorstel niet de bedoeling hebben om in te gaan tegen de zin van de bestaande bepalingen, noch van de rechtspraak die soms langzaam tot stand is gekomen, om te trachten dergelijke, steeds moeilijke situaties zo goed mogelijk, maar in toepassing van de wet, te regelen.

Opdat de dader van geweldplegingen zich bewust zou worden van de verantwoordelijkheid van zijn daden, moet die bovendien aan een aantal verplichtingen worden onderworpen (hulp, hoofdelijke aansprakelijkheid voor schulden...).

Art. 28 tot 34

Deze artikelen introduceren een belangrijke vernieuwing in het echtscheidingsrecht: de echtscheiding wordt toegestaan wanneer één van de echtgenoten verklaart een einde te willen stellen aan het huwelijk.

In die hypothese aanvaardt de aanvragende echtgenoot alle verantwoordelijkheid voor de breuk.

Derhalve wordt voorzien dat de verplichtingen inzake hulp en bijstand gedurende één jaar blijven gelden. Er

mes de protection du défendeur ont été institués (protection du logement, solidarité des dettes).

Art. 35 à 45

Les auteurs proposent de consacrer une section visant les dispositions communes applicables à la pension alimentaire, indépendamment des règles spécifiques applicables à chaque circonstance.

Les articles 254 et 255 prévoient une indexation et une éventuelle adaptation de la pension accordée par le tribunal.

L'article 256 énumère certaines modifications de la situation du bénéficiaire dans lesquelles le montant de la pension ne se justifierait plus.

Il s'agit notamment du remariage, d'une déclaration de cohabitation légale ou d'une cohabitation de fait.

Cette dernière possibilité, qui soulèvera inévitablement des problèmes de preuve de la cohabitation de fait, a pour but de ne pas conduire un époux divorcé à privilégier la cohabitation de fait par rapport aux autres types d'engagements pour échapper à cette éventuelle déchéance du droit à la pension, ainsi que de mettre sur un pied d'égalité toutes les personnes qui s'investissent dans une nouvelle relation.

L'article 258 concerne le maximum qui peut être prélevé sur les revenus du débiteur de la pension.

Dorénavant cette limite s'applique à tous les cas de divorce. Auparavant la limite du tiers des revenus ne s'appliquait pas à la cause de divorce étant la séparation de fait, ce qui n'était aucunement justifié et unanimement critiqué. La Cour d'arbitrage a d'ailleurs rendu un arrêt en ce sens le 3 mai 2000 (*arrêt n° 48/2000, M.B. 5 juillet 2000*).

L'article 259 prévoit une capitalisation possible de la pension alimentaire

L'article 260 introduit des limites dans la durée de l'octroi d'une pension alimentaire qui ne sera plus accordée à vie comme c'est le cas sur pied de l'actuel article 301 du Code civil.

La Cour de cassation a d'ailleurs déjà accepté dans

werden andere mechanismen voor de bescherming van de verweerder ingevoerd (bescherming van de gezinswoning, hoofdelijke aansprakelijkheid voor schulden).

Art. 35 tot 45

De auteurs stellen voor om een paragraaf te wijden aan de gemeenschappelijke bepalingen die van toepassing zijn op het onderhoudsgeld, los van de specifieke regels die van toepassing zijn op elke omstandigheid.

De artikelen 254 en 255 voorzien een indexering en een eventuele aanpassing van het onderhoudsgeld dat door de rechtbank wordt toegekend.

Artikel 256 somt een aantal wijzigingen op van de toestand van de begunstigde waarbij het bedrag van het onderhoudsgeld niet meer verantwoord zou zijn.

Het gaat met name om het hertrouwen, om een aangifte van wettelijke samenwoning of om een feitelijke samenwoning.

Die laatste mogelijkheid, die onvermijdelijk problemen met zich mee zal brengen om de feitelijke samenwoning te bewijzen, heeft als doel om een gescheiden echtgenoot niet aan te sporen om een feitelijke samenwoning te verkiezen boven andere vormen van verbintenissen om het eventuele wegvallen van zijn of haar recht op onderhoudsgeld te vermijden, alsook om alle personen die een nieuwe relatie aangaan, op gelijke voet te stellen.

Artikel 258 heeft betrekking op het maximum dat kan worden ingehouden van de inkomsten van de persoon die het onderhoudsgeld verschuldigd is.

Voortaan geldt die limiet voor alle gevallen van echtscheiding. Voordien was de limiet van een derde van de inkomsten niet van toepassing op de echtscheiding op grond van een feitelijke scheiding, wat geenszins verantwoord en ook algemeen bekritiseerd werd. Het Arbitragehof heeft overigens een arrest in die zin uitgesproken op 3 mei 2000 (*arrest nr; 48/2000, B.S. 5 juli 2000*).

Artikel 259 voorziet een mogelijke kapitalisatie van het onderhoudsgeld.

Artikel 260 voert limieten in voor de duur van de toekenning van onderhoudsgeld, dat niet langer voor het leven wordt toegekend zoals het geval is op basis van het huidige artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek.

l'état actuel de la législation que la pension alimentaire puisse être limitée dans le temps (Alfons Heyvaert, rapport de la journée d'étude du 8 décembre 2000, Chambre des représentants de Belgique, 3ème session de la 50ème législature, p. 40).

Plusieurs législations européennes prévoient des limites dans le temps: les Pays Bas notamment.

Le premier alinéa pose le principe selon lequel la durée de la pension est limitée à douze années: l'obligation alimentaire cesse de plein droit 12 ans après la transcription du divorce.

Le deuxième alinéa instaure une deuxième limite: l'obligation alimentaire est octroyée pour une durée correspondant à la durée de vie commune (ex.: vie commune d'un an, plus de pension un an après la transcription du divorce).

L'article 261 laisse cependant la possibilité de demander une prolongation du délai de 12 ans lorsque la cessation du versement cause un préjudice important.

Le deuxième alinéa impose d'introduire la demande dans les trois mois suivant les 12 ans. On ne peut en effet laisser planer une incertitude quant à l'intentement de ce type de demande: un délai est nécessaire. Par ailleurs, un délai de trois mois semble constituer un minimum. Certaines propositions prévoient un mois, ce qui nous apparaît trop court car le créancier d'aliments n'aura peut-être pas mis l'échéance des 12 ans dans son calendrier... et pourrait confondre l'échéance du délai de 12 ans avec un retard de paiement ou un défaut d'exécution et se retrouver ainsi forclos de son action à son insu.

L'article 263 introduit la délégation de somme. L'actuel article 301 *bis* du Code civil semble déjà l'organiser. Toutefois cette procédure est peu usitée, les juges rechignent à appliquer ce type de mesure comme si elle présupposait que le débiteur d'aliments ne respecterait pas ses obligations.

Ceci n'a pas lieu d'être et il apparaît donc nécessaire de reformuler ce droit. Cette disposition permettra de répondre partiellement à la problématique du non paiement des créances alimentaires (les créances entre époux ou ex-époux n'étant en outre pas couvertes par la loi créant un Service des créances alimentaires au

Het Hof van Cassatie heeft trouwens al in het kader van de huidige wetgeving aanvaard dat de toekenning van onderhoudsgeld in de tijd beperkt wordt (Alfons Heyvaert, verslag van de studiedag van 8 december 2000, Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers, 3de zitting van de 50ste legislatuur, p. 40).

Verscheidene Europese wetgevingen voorzien beperkingen in de tijd, waaronder de Nederlandse.

Het eerste lid stipuleert het principe volgens hetwelke het onderhoudsgeld is beperkt tot twaalf jaar: de onderhoudsverplichting stopt van rechtswege 12 jaar na de overschrijving van de echtscheiding.

Het tweede lid voert een tweede limiet in: de onderhoudsverplichting wordt opgelegd voor een duur die overeenstemt met de duur van samenwoning (b.v.: één jaar samenwoning, geen onderhoudsgeld meer één jaar na de overschrijving van de echtscheiding).

Artikel 261 laat evenwel de mogelijkheid om een verlenging van de termijn van 12 jaar aan te vragen wanneer de stopzetting van de betaling een aanzienlijke benadeling veroorzaakt.

Het tweede lid legt de verplichting op om dat verzoek in te dienen binnen de drie maanden na de termijn van 12 jaar. Men mag immers geen onzekerheid laten bestaan over de indiening van een dergelijk verzoek: er moet een termijn worden bepaald. Bovendien lijkt een termijn van drie maanden een minimum. Sommige voorstellen voorzien een termijn van één maand, wat ons te kort lijkt omdat de eiser van het onderhoudsgeld misschien niet onmiddellijk het einde van de 12-jarige termijn in de agenda heeft genoteerd... en derhalve het verval van de onderhoudsverplichting zou kunnen verwarren met een achterstal in de betaling of een vergissing, en aldus uit onwetendheid geconfronteerd zou kunnen worden met een niet-ontvankelijkheidsverklaring van zijn eis.

Artikel 263 introduceert de delegatie van de vordering. Het huidige artikel 301 *bis* van het Burgerlijk Wetboek lijkt dit reeds te organiseren. Maar die procedure wordt weinig gebruikt. De rechters gebruiken dat soort maatregel niet graag omdat zulks lijkt te vooronderstellen dat de schuldenaar van onderhoudsgelden zijn verplichtingen niet zou nakomen.

Dat heeft geen zin en dus lijkt het nodig om dit recht te herformuleren. Deze bepaling zal het mogelijk maken om een gedeeltelijk antwoord te bieden voor de problematiek van het niet betalen van onderhoudsgelden (de alimentatievorderingen tussen echtgenoten of ex-echtgenoten zijn bovendien niet gedekt door de wet tot

sein du SPF Finances telle que modifiée par la loi programme de décembre 2003). Permettre la délégation de somme rend l'exécution plus rapide et moins onéreuse (notification par le greffe au lieu d'une saisie-arrêt par voie d'huissier de justice).

Valérie DÉOM (PS)
Éric MASSIN (PS)
Annick SAUDOYER (PS)
André PERPÈTE (PS)
Colette BURGEON (PS)
Yvan MAYEUR (PS)
Talbia BELHOUARI (PS)
Thierry GIET (PS)

oprichting van een Dienst alimentatievorderingen bij de FOD Financiën zoals gewijzigd door de programmawet van december 2003). Het toestaan van de delegatie van de vordering maakt de uitvoering sneller en goedkoper (kennisgeving door de griffie in plaats van een derdenbeslag door een gerechtsdeurwaarder).

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans le livre premier, titre VI, du Code civil, le chapitre Ier est remplacé comme suit:

«Chapitre premier: De la cause du divorce».

Art. 3

L'article 229 du même Code est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 229. — Aucun des époux ne peut être maintenu contre son gré dans les liens du mariage.

A la demande persistante des époux ou de l'un d'entre eux, exprimée de la manière et aux conditions prescrites par la loi, le tribunal prononce le divorce et met fin au mariage et à ses effets.

Selon les circonstances qui fondent la demande et qui président à l'admission du divorce, celui-ci engendre des effets nouveaux.».

Art. 4

Dans le livre Ier, titre VI, du même Code, un chapitre II est inséré entre l'article 229 et l'article 230, rédigé comme suit:

«Chapitre II: Des circonstances de la demande en divorce et leurs effets».

Art. 5

Dans le livre Ier, titre VI, chapitre II, du même Code une section 1 est insérée à la suite du chapitre II nouveau.

«Section première: La volonté conjointe des époux».

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In boek I, titel VI, van het Burgerlijk Wetboek wordt hoofdstuk I vervangen als volgt:

«Hoofdstuk I: Grond tot echtscheiding».

Art. 3

Artikel 229 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

«Art. 229. — Geen van de echtgenoten kan tegen zijn wil in de huwelijkse staat gehouden worden.

Op aanhoudend verzoek van de echtgenoten of van één van hen, tot uitdrukking gebracht op de wijze en volgens de voorwaarden gesteld door de wet, spreekt de rechtbank de echtscheiding uit en stelt een einde aan het huwelijk en de gevolgen hiervan.

In functie van de omstandigheden die het verzoek motiveren en die ten grondslag liggen aan het toestaan van de echtscheiding brengt zij nieuwe gevolgen met zich.».

Art. 4

In boek I, titel VI, van hetzelfde Wetboek, tussen artikel 229 en artikel 230, wordt een hoofdstuk II ingevoegd, luidende:

«Hoofdstuk II: Omstandigheden van het verzoek tot echtscheiding en gevolgen hiervan».

Art. 5

In boek I, titel VI, hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek wordt een afdeling 1 ingevoegd, luidende:

«Afdeling 1: De gezamenlijke wil van de echtgenoten».

Art. 6

L'article 230 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 230. — Le divorce est admis lorsque les époux demandent, conjointement et en une même demande, qu'il soit mis fin au mariage.

Aucune autre circonstance antérieure à la demande ne pourra ensuite être invoquée.

Lorsque l'un des époux se désiste, le divorce sera néanmoins admis si son conjoint affirme expressément maintenir sa demande».

Art. 7

L'article 231 est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 231. — La demande ne sera pas recevable si l'un des époux a moins de dix-huit ans, ou si le mariage a été conclu depuis moins de six mois.»

Art. 8

L'article 232 est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 232. — Les époux règlent par convention écrite leurs droits respectifs, sur lesquels il leur sera libre de transiger.»

Art. 9

L'article 233 est remplacé par la disposition suivante:

«Art. 233. — Si les époux ne s'accordent pas sur leurs droits respectifs ou sur certains d'entre eux, ils peuvent conjointement déférer au tribunal le soin de les régler.»

Art. 10

Le chapitre II du titre VI du livre premier du Code civil est abrogé.

Art. 6

Artikel 230 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 230. — De echtscheiding wordt toegestaan als de echtgenoten gezamenlijk en met één vraag verzoeken dat een einde wordt gesteld aan het huwelijk.

Nadien kan geen enkele vroegere omstandigheid van vóór het verzoek nog worden ingeroepen.

Indien één van de echtgenoten zich terugtrekt, zal de echtscheiding toch worden toegestaan als diens echtgenoot uitdrukkelijk verklaart vast te houden aan zijn verzoek.»

Art. 7

Artikel 231 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 231. — Het verzoek is niet ontvankelijk indien één van de echtgenoten jonger is dan achttien jaar of indien het huwelijk minder dan zes maanden voordien is gesloten.»

Art. 8

Artikel 232 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 232. — De echtgenoten bepalen bij schriftelijke overeenkomst hun respectieve rechten waarover zij vrijelijk tot een vergelijk kunnen komen.»

Art. 9

Artikel 233 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

«Art. 233. — Indien de echtgenoten over hun respectieve rechten of over een aantal hiervan geen overeenstemming bereiken, dan kunnen zij het samen aan de rechtbank overlaten deze te bepalen.»

Art. 10

Hoofdstuk II van boek I, titel VI van hetzelfde Wetboek wordt opgeheven.

Art. 11

L'article 234 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 234. — Le ministère public attire l'attention des époux sur le risque d'un déséquilibre de la convention ou d'une lésion manifeste et sur les questions qui ne seraient pas réglées, notamment les conditions de révision d'une éventuelle pension.»

Art. 12

L'article 235 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 235. — Tant avant qu'une fois le divorce prononcé, les époux restent libres de modifier leur convention.

Toutefois, s'ils ne la modifient pas, ils doivent confirmer leur convention suite aux remarques éventuelles du ministère public.

Si, suite aux remarques du ministère public, les époux ne s'accordent plus sur la convention initiale, ils peuvent conjointement ou séparément déférer au tribunal le règlement des questions litigieuses.

Si l'un des époux se désiste et que le conjoint maintient sa demande, le tribunal règle leurs droits respectifs.»

Art. 13

L'article 236 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 236. — Lorsqu'il est appelé à le faire, le tribunal règle les droits respectifs des époux, notamment le montant de la pension éventuelle que l'un serait tenu de verser à l'autre et la durée de cette charge, en tenant compte, entre autres, de tous leurs biens et revenus, de leur situation professionnelle, de leurs charges, de leur régime matrimonial, de la manière dont ils ont organisé leur niveau de vie commun pendant le mariage, de la durée de vie commune, de leur âge, de leur comportement pendant le mariage quant à l'organisation de leurs besoins, de la charge éducative après le divorce et de la durée de celle-ci.

Art. 11

Artikel 234 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 234. — Het openbaar ministerie vestigt de aandacht van de echtgenoten op het risico op een onevenwicht in de overeenkomst of een onmiskenbare benadeling en op de punten waarover geen overeenstemming zou bestaan, inzonderheid de herzieningsvoorwaarden van een eventuele uitkering.»

Art. 12

Artikel 235 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 235. — Zowel vooraf als na het uitspreken van de echtscheiding blijft het de echtgenoten vrij staan hun overeenkomst aan te passen.

Als zij deze evenwel niet aanpassen, dan dienen zij hun overeenkomst te bevestigen ingevolge de eventuele opmerkingen van het openbaar ministerie.

Als ingevolge de opmerkingen van het openbaar ministerie de echtgenoten het niet langer eens zijn over de oorspronkelijke overeenkomst, dan kunnen zij het samen of afzonderlijk aan de rechtbank overlaten de geschillen te beslechten.

Indien één van de echtgenoten zich terugtrekt en de echtgenoot vasthoudt aan zijn verzoek, dan bepaalt de rechtbank hun respectieve rechten.»

Art. 13

Artikel 236 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 236. — Als hiertoe een beroep wordt gedaan op de rechtbank, bepaalt deze de respectieve rechten van de echtgenoten, inzonderheid het bedrag van de eventuele uitkering die de ene aan de andere zal dienen te betalen en de duur van deze last, rekening houdend met, onder meer, al hun goederen en inkomsten, hun beroepstoestand, hun lasten, hun huwelijksstelsel, de wijze waarop zij hun gezamenlijke levensstandaard tijdens het huwelijk hebben georganiseerd, de duur van het samenleven, hun leeftijd, hun handelwijze met betrekking tot de organisatie van hun behoeften tijdens het huwelijk, de kinderlast na de echtscheiding en de duur hiervan.

Ce faisant, le tribunal veille à ce que chacun des époux, compte tenu de la situation, puisse assurer son existence dans des conditions équivalentes à celles dont il bénéficiait pendant la vie commune, ou dans des conditions dont la réduction soit proportionnellement équivalente pour chacun d'eux.».

Art. 14

Dans le livre Ier, titre VI, chapitre II, du même Code une section 2, rédigée comme suit, est insérée entre les articles 236 et 237:

«Section 2: La séparation de fait».

Art. 15

L'article 237 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 237. — Le divorce est admis à la demande de l'un des époux, lorsque ceux-ci vivent séparés depuis plus d'un an au moment de la demande.

L'époux demandeur ne pourra plus invoquer aucune autre circonstance, sauf s'il en a connaissance après l'introduction de sa demande.

Le manquement aux obligations de fidélité et d'habitation commune ne peut plus être invoqué, dès lors que les époux ont vécu séparés après que l'un d'entre eux a clairement et préalablement manifesté sa volonté de suspendre provisoirement la vie commune parce que l'entente entre eux était sérieusement perturbée, ou, à défaut de manifestation claire et préalable, si aucun des conjoints n'a protesté.».

Art. 16

L'article 238 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 238. — Sauf si d'autres circonstances sont invoquées, le tribunal règle les droits respectifs des époux comme il est dit à l'article 236.».

Hiermee ziet de rechtbank erop toe dat elke van de echtgenoten, gelet op de toestand, kan voorzien in zijn bestaan op een gelijkaardige wijze als tijdens het samenleven of op een wijze die verhoudingsgewijs voor elk van beiden gelijk afneemt.».

Art. 14

In boek I, titel VI, hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek wordt, tussen de artikelen 236 en 237, een tweede afdeling ingevoegd, luidende:

«Afdeling 2: De feitelijke scheiding».

Art. 15

Artikel 237 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 237. — De echtscheiding op verzoek van één van de echtgenoten wordt toegestaan als zij langer dan een jaar apart wonen op het moment van het verzoek.

De echtgenoot die het verzoek indient, kan geen andere omstandigheid meer invoeren, behalve als hij hiervan pas kennis krijgt na de indiening van zijn verzoek.

Het niet naleven van de plichten inzake trouw en samenwonen kan niet langer worden ingeroepen aangezien de echtgenoten apart hebben geleefd sinds één van hen duidelijk en vooraf zijn intentie te kennen heeft gegeven om voorlopig het samenleven te onderbreken omdat de verstandhouding tussen beiden ernstig verstoord was, of, bij gebrek aan een duidelijke en voorafgaande uiting, als geen van beide echtgenoten verzet heeft aangetekend.».

Art. 16

Artikel 238 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 238. — Behalve wanneer andere omstandigheden worden ingeroepen, bepaalt de rechtbank de respectieve rechten van de echtgenoten zoals vermeld in artikel 236.».

Art. 17

Dans le livre Ier, titre VI, chapitre II, du même Code une section 3, rédigée comme suit, est insérée entre les articles 238 et 239:

«Section 3: Les manquements graves et offensants».

Art. 18

L'article 239 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 239. — Le divorce est admis à la demande de l'un des époux, lorsque son conjoint a manqué gravement et de manière offensante à ses devoirs d'époux.».

Art. 19

L'article 240 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 240. — La demande ne sera pas recevable si tous les manquements invoqués ont été commis plus d'un an avant le dépôt de la demande.».

Art. 20

L'article 241 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 241. — L'auteur des manquements perdra tous les avantages que l'autre époux lui avait faits, soit par leur contrat de mariage, soit depuis le mariage contracté.

L'autre époux conservera par contre le bénéfice des institutions contractuelles faites à son profit par son conjoint, encore qu'elles aient été stipulées réciproques et que la réciprocité n'ait plus lieu.

Ce bénéfice peut faire l'objet d'une transaction après divorce.».

Art. 21

L'article 242 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

Art. 17

In boek I, titel VI, hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek wordt, tussen de artikelen 238 en 239, een derde afdeling ingevoegd, luidende:

«Afdeling 3: Grove en kwetsende tekortkomingen».

Art. 18

Artikel 239 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 239. — De echtscheiding op verzoek van één van de echtgenoten wordt toegestaan wanneer de andere echtgenoot op grove en kwetsende wijze aan zijn echtelijke plichten heeft verzaakt.».

Art. 19

Artikel 240 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 240. — Het verzoek is niet ontvankelijk als al de ingeroepen tekortkomingen dateren van meer dan een jaar vóór de indiening van het verzoek.».

Art. 20

Artikel 241 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 241. — De tekortkomende echtgenoot verliest alle voordelen die de andere echtgenoot hem, hetzij bij huwelijkscontract, hetzij sinds het huwelijk gesloten is, verleend heeft.

De andere echtgenoot behoudt evenwel het voordeel van de contractuele erfstellingen voor hem gedaan door zijn echtgenoot, ook al werd vastgelegd dat deze wederzijds zijn en al bestaat dit wederzijdse karakter niet langer.

Dit voordeel kan het voorwerp uitmaken van een verrijking na de echtscheiding.».

Art. 21

Artikel 242 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 242. — Le tribunal règle les autres droits respectifs des époux comme il est dit à l'article 236, alinéa 1er.

Ce faisant, le tribunal veille à ce que le conjoint de l'auteur des manquements, compte tenu de la situation, puisse assurer son existence dans des conditions équivalentes à celles dont il bénéficiait pendant la vie commune.

En aucun cas l'auteur de manquements ne pourra bénéficier d'une pension de son conjoint.»

Art. 22

Dans le livre Ier, titre VI, chapitre II, du même Code une section 4, rédigée comme suit, est insérée entre les articles 242 et 243:

«Section 4: Les violences physiques».

Art. 23

L'article 243 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 243. — Le divorce est admis à la demande de l'un des époux, lorsque celui-ci a été victime des violences physiques de son conjoint.

Aucune autre circonstance ne pourra être invoquée par l'auteur des violences, sauf les violences dont il aurait lui-même été victime.»

Art. 24

L'article 244 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 244. — La demande ne sera pas recevable si toutes les violences invoquées ont été commises plus d'un an auparavant.»

Art. 25

L'article 245 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 242. — De rechtbank stelt de overige respectieve rechten van de echtgenoten vast zoals vermeld in artikel 236, eerste lid.

Hiermee ziet de rechtbank erop toe dat de echtgenoot van de tekortkomende echtgenoot, gelet op de toestand, kan voorzien in zijn bestaan op een gelijkaardige wijze als tijdens het samenleven.

In geen enkel geval kan de tekortkomende echtgenoot aanspraak maken op een uitkering vanwege zijn echtgenoot.»

Art. 22

In boek I, titel VI, hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek wordt, tussen de artikelen 242 en 243, een vierde afdeling ingevoegd, luidende:

«Afdeling 4: Fysiek geweld».

Art. 23

Artikel 243 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 243. — De echtscheiding op verzoek van één van de echtgenoten wordt toegestaan wanneer deze het slachtoffer is geweest van fysiek geweld vanwege zijn echtgenoot.

De dader van het geweld kan geen enkele andere omstandigheid inroepen, behoudens het geweld waarvan deze zelf het slachtoffer zou zijn geweest.»

Art. 24

Artikel 244 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 244. — Het verzoek is niet ontvankelijk als heel het ingeroepen geweld dateert van meer dan een jaar voordien.»

Art. 25

Artikel 245 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 245. — L'auteur des violences sera déchu et son conjoint sera maintenu comme il est dit à l'article 241.».

Art. 26

L'article 246 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 246. — L'auteur des violences sera tenu, à l'égard de son conjoint, des obligations visées aux articles 250, 251 et 252.».

Art. 27

L'article 247 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 247. — Le tribunal règle les autres droits respectifs des époux comme il est dit à l'article 236, alinéa 1er.

Ce faisant, le tribunal veille à ce que le conjoint de l'auteur des violences, compte tenu de la situation, puisse assurer son existence dans des conditions équivalentes à celles dont il bénéficiait pendant la vie commune.

En aucun cas l'auteur des violences ne pourra bénéficier d'une pension de son conjoint.».

Art. 28

Dans le livre Ier, titre VI, chapitre II, du même Code une section 5, rédigée comme suit, est insérée entre les articles 247 et 248:

«Section 5: La volonté brutale de l'un des époux».

Art. 29

L'article 248 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 248. — Le divorce est admis lorsque l'un des époux demande brutalement qu'il soit mis fin au mariage.

«Art. 245. — De dader van het geweld zal uit zijn rechten worden ontzet en diens echtgenoot behoudt deze zoals vermeld in artikel 241.».

Art. 26

Artikel 246 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 246. — De dader van het geweld krijgt ten opzichte van zijn echtgenoot plichten opgelegd bedoeld in de artikelen 250, 251 en 252.».

Art. 27

Artikel 247 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 247. — De rechtbank stelt de overige respectieve rechten van de echtgenoten vast zoals vermeld in artikel 236, eerste lid.

Hiermee ziet de rechtbank erop toe dat de echtgenoot van de dader van het geweld, gelet op de toestand, kan voorzien in zijn bestaan op een gelijkaardige wijze als tijdens het samenleven.

In geen enkel geval kan de dader van het geweld aanspraak maken op een uitkering vanwege zijn echtgenoot.».

Art. 28

In boek I, titel VI, hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek wordt, tussen de artikelen 247 en 248, een vijfde afdeling ingevoegd, luidende:

«Afdeling 5: De plotselinge wil van één van de echtgenoten».

Art. 29

Artikel 248 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 248. — De echtscheiding wordt toegestaan wanneer één van de echtgenoten plotseling verzoekt om het huwelijk te beëindigen.

L'époux demandeur ne pourra plus invoquer aucune autre circonstance, sauf s'il en a connaissance après l'introduction de sa demande.».

Art. 30

L'article 249 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 249. — L'époux demandeur sera déchu et son conjoint sera maintenu comme il est dit à l'article 241.».

Art. 31

L'article 250 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 250. — Pendant un an, à dater du jour de la transcription du jugement prononçant le divorce, l'époux demandeur devra encore secours et assistance à son conjoint.».

Art. 32

L'article 251 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 251. — Pendant la même période, le conjoint de l'époux demandeur sera maintenu, à sa demande et si possible, dans le logement principal de la famille aux mêmes conditions que celles dont il bénéficiait durant la vie commune.

Dans ce cas et pendant cette période, l'époux demandeur ne pourra par conséquent disposer des droits qu'il possède sur l'immeuble qu'aux conditions de l'article 215, § 1er.

De même et pendant cette période, il restera tenu au bail de l'immeuble loué.».

Art. 33

L'article 252 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 252. — Pendant la même période, toute dette contractée par le conjoint de l'époux demandeur pour

De echtgenoot die het verzoek indient, kan geen andere omstandigheid meer invoeren, behalve als hij hiervan pas kennis krijgt na de indiening van zijn verzoek.».

Art. 30

Artikel 249 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 249. — De echtgenoot die het verzoek indient, zal uit zijn rechten worden ontzet en diens echtgenoot behoudt deze zoals vermeld in artikel 241.».

Art. 31

Artikel 250 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 250. — Gedurende een jaar na de datum van overschrijving van het vonnis waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken, is de echtgenoot die het verzoek indient aan zijn echtgenoot nog hulp en bijstand verschuldigd.».

Art. 32

Artikel 251 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 251. — Gedurende dezelfde periode blijft de echtgenoot van de echtgenoot die het verzoek indient, op zijn verzoek en indien mogelijk, op een gelijkaardige wijze als tijdens het samenleven in de voornaamste gezinswoning wonen.

In dat geval en gedurende deze periode kan de echtgenoot die het verzoek indient bijgevolg enkel beschikken over zijn rechten op het gebouw op grond van de voorwaarden van artikel 215, § 1.

Op dezelfde wijze en gedurende dezelfde periode blijft hij door de huurovereenkomst van het gehuurde gebouw gebonden.».

Art. 33

Artikel 252 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 252. — Gedurende dezelfde periode is de echtgenoot die het verzoek indient hoofdelijk gebonden door

ses besoins et l'éducation des enfants obligera solidairement le demandeur.

Toutefois, celui-ci n'est pas tenu des dettes excessives eu égard aux ressources de son conjoint.»

Art. 34

L'article 253 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 253. — Le tribunal règle les autres droits respectifs des époux comme il est dit à l'article 236, alinéa 1er.

Ce faisant, le tribunal veille à ce que le conjoint de l'époux demandeur, compte tenu de la situation, puisse assurer son existence dans des conditions équivalentes à celles dont il bénéficiait pendant la vie commune.

En aucun cas l'époux demandeur ne pourra bénéficier d'une pension de son conjoint.»

Art. 35

Dans le livre Ier, titre VI, chapitre II, du même Code une section 6, rédigée comme suit, est insérée entre les articles 253 et 254:

«Section 6: La pension accordée par le tribunal».

Art. 36

L'article 254 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 254. — Le jugement qui accorde une pension à l'un des époux à charge de son conjoint, constate que celle-ci est adaptée de plein droit, tous les douze mois, aux fluctuations de l'indice des prix à la consommation.

Le montant de base de la pension correspond à l'indice des prix à la consommation du mois où le jugement ou l'arrêt prononçant le divorce passe en force de chose jugée, à moins que le tribunal n'en décide autrement.

iedere schuld die de echtgenoot van de echtgenoot die het verzoek indient ten behoeve van zijn behoeften aangaat en door de opvoeding van de kinderen.

Hij is evenwel niet gebonden door buitensporige schulden in verhouding tot de middelen van zijn echtgenoot.»

Art. 34

Artikel 253 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 253. — De rechtbank bepaalt de respectieve rechten van de echtgenoten zoals vermeld in artikel 236, eerste lid.

Hiermee ziet de rechtbank erop toe dat de echtgenoot van de echtgenoot die het verzoek indient, gelet op de toestand, kan voorzien in zijn bestaan op een gelijkaardige wijze als tijdens het samenleven.

In geen enkel geval kan de echtgenoot die het verzoek indient aanspraak maken op een uitkering vanwege zijn echtgenoot.»

Art. 35

In boek I, titel VI, hoofdstuk II, van hetzelfde Wetboek wordt, tussen de artikelen 253 en 254, een zesde afdeling ingevoegd, luidende:

«Afdeling 6: De uitkering toegekend door de rechtbank».

Art. 36

Artikel 254 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 254. — Het vonnis waarmee aan één van de echtgenoten een uitkering ten laste van diens echtgenoot wordt toegekend, verklaart dat deze om de twaalf maanden van rechtswege wordt aangepast aan de schommelingen van het indexcijfer van de consumptieprijzen.

Het basisbedrag van de uitkering stemt overeen met het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand waarin het vonnis [of arrest] waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken in kracht van gewijsde is getreden, behalve wanneer de rechtbank hierover anders beslist.

Les modifications sont apportées à la pension dès l'échéance qui suit la publication au *Moniteur belge* de l'indice nouveau à prendre en considération.

Le tribunal peut, dans certains cas, appliquer un autre système d'adaptation de la pension au coût de la vie.».

Art. 37

L'article 255 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 255. — Si, par suite de circonstances indépendantes de la volonté du bénéficiaire de la pension, celle-ci n'est plus suffisante, le tribunal peut l'augmenter pour sauvegarder l'objectif poursuivi.».

Art. 38

L'article 256 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 256. — Si, par suite d'une modification de la situation du bénéficiaire, notamment en cas de nouveau mariage, de déclaration de cohabitation légale ou de cohabitation de fait, le montant de la pension ne se justifie plus, le tribunal peut la réduire ou la supprimer.

Ceci vaut également en cas de modification sensible de la situation du débiteur de la pension, par suite de circonstances indépendantes de sa volonté.».

Art. 39

L'article 257 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 257. — Sont nulles de plein droit les dispositions contractuelles par lesquelles les époux ou l'un d'eux renoncent à une éventuelle pension future, ou par lesquelles ils stipulent sur une pareille pension.

A dater de la demande du créancier de la pension et pour l'avenir seulement, sont annulées par le tribunal les dispositions contractuelles par lesquelles, sans compensation équivalente, les époux transigent sur le montant de la pension, ou le créancier renonce à la perce-

De wijzigingen worden op de uitkering toegepast vanaf de vervalddag die volgt op de bekendmaking van het in aanmerking te nemen nieuwe indexcijfer in het *Belgisch Staatsblad*.

De rechtbank kan in bepaalde gevallen een ander stelsel toepassen om de uitkering aan de kosten van het levensonderhoud aan te passen.».

Art. 37

Artikel 255 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 255. — Indien de uitkering ingevolge omstandigheden onafhankelijk van de wil van de uitkeringsgerechtigde ontoereikend is geworden, kan de rechtbank de uitkering verhogen om de nagestreefde doelstelling veilig te stellen.».

Art. 38

Artikel 256 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 256. — Indien als gevolg van een gewijzigde toestand van de begunstigde, inzonderheid in geval van een nieuw huwelijk, van een verklaring van wettelijke samenwoning of van feitelijke samenwoning, het bedrag van de uitkering niet langer gegrond is, dan kan de rechtbank dit verminderen of afschaffen.

Dit geldt eveneens als de toestand van de uitkeringsplichtige ingevolge omstandigheden onafhankelijk van zijn wil ingrijpend is gewijzigd.».

Art. 39

Artikel 257 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 257. — Zijn nietig van rechtswege de contractuele bepalingen waarmee de echtgenoten of één van hen afstand doen van een eventuele toekomstige uitkering of waarmee zij overeenkomen over een dergelijke uitkering.

Vanaf de dag waarop de eiser van de uitkering zijn verzoek indient en enkel voor wat de toekomst betreft, heft de rechtbank de contractuele bepalingen op waarmee, zonder gelijkwaardige compensatie, de echtgenoten tot een vergelijk komen over het bedrag van de

voir en tout ou en partie, à charge pour le débiteur d'en demander éventuellement la réduction ou la suppression.».

Art. 40

L'article 258 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 258. — Le montant de la pension ne peut excéder le tiers des revenus de l'époux débiteur.».

Art. 41

L'article 259 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 259. — Le pension peut à tout moment être remplacée par un capital, de l'accord des parties homologué par le tribunal.

A la demande de l'époux débiteur, le tribunal peut également accorder à tout moment la capitalisation.».

Art. 42

L'article 260 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 260. — La charge de la pension s'éteint de plein droit après douze années, à dater du premier jour du mois qui suit la transcription du jugement qui prononce le divorce.

Toutefois, si la durée de vie commune des époux n'excède pas cinq années au moment de la demande de divorce et que ceux-ci n'ont pas eu ou élevé d'enfants ensemble, la charge de la pension s'éteint de plein droit à l'expiration d'une durée égale à celle de la vie commune, à dater du premier jour du mois qui suit la transcription du jugement prononçant le divorce.».

uitkering of waarmee de eiser aan het geheel of een deel hiervan verzaakt, waarbij de uitkeringsplichtige eventueel om vermindering of afschaffing hiervan kan verzoeken.».

Art. 40

Artikel 258 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 258. — Het bedrag van de uitkering mag niet groter zijn dan een derde van de inkomsten van de uitkeringsplichtige echtgenoot.».

Art. 41

Artikel 259 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 259. — De uitkering kan op ieder ogenblik door een kapitaal worden vervangen op grond van een overeenkomst tussen de partijen, gehomologeerd door de rechtbank.

Op verzoek van de uitkeringsplichtige echtgenoot kan de rechtbank tevens op ieder ogenblik de kapitalisatie toestaan.».

Art. 42

Artikel 260 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 260. — De uitkeringslast vervalt van rechtswege twaalf jaar na de eerste dag van de maand die volgt op de overschrijving van het vonnis waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken.

Indien evenwel bij het verzoek tot echtscheiding het samenleven van de echtgenoten niet langer dan 5 jaar heeft geduurd en zij geen gemeenschappelijke ouders zijn of niet gezamenlijk kinderen hebben opgevoed, dan vervalt de uitkeringsplicht van rechtswege na het verstrijken van een termijn gelijk aan de duur van het samenleven, gerekend vanaf de eerste dag van de maand die volgt op de overschrijving van het vonnis waarbij de echtscheiding wordt uitgesproken.».

Art. 43

L'article 261 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 261. — Si à l'échéance du délai légal ou du délai fixé par le tribunal, l'extinction de son droit à une pension cause au créancier un préjudice important et déraisonnable, par suite de circonstances indépendantes de sa volonté, il peut demander au tribunal de fixer un délai supplémentaire.

La demande doit être introduite au plus tard dans les trois mois qui suivent le délai initial.»

Art. 44

L'article 262 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 262. — La pension n'est plus due au décès du débiteur, mais le créancier peut demander des aliments à charge de la succession, aux conditions prévues à l'article 205*bis*, §§ 1er, 3, 4 et 5, et pendant la durée de la charge de pension fixée ou revue par le tribunal.»

Art. 45

L'article 263 du même Code est rétabli dans la rédaction suivante:

«Art. 263. — Le tribunal, lorsqu'il détermine le montant de la pension et la durée de la charge, peut autoriser le créancier à percevoir directement, dans les conditions et les limites qu'il fixe, les revenus du débiteur de la pension, ainsi que toutes autres sommes qui lui sont dues par des tiers.»

Art. 43

Artikel 261 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 261. — Indien na het verstrijken van de wettelijke of door de rechtbank vastgestelde termijn het vervallen van het recht op een uitkering de gerechtigde op aanzienlijke en onredelijke wijze benadeelt ingevolge omstandigheden onafhankelijk van zijn wil, dan kan deze de rechtbank verzoeken een aanvullende termijn vast te stellen.

Het verzoek moet worden ingediend ten laatste drie maanden na het verstrijken van de oorspronkelijke termijn.»

Art. 44

Artikel 262 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 262. — Bij overlijden van de uitkeringsplichtige echtgenoot is de uitkering niet langer verschuldigd, maar de gerechtigde mag om alimentatie verzoeken ten laste van de nalatenschap op grond van de voorwaarden bedoeld in artikel 205*bis*, §§ 1, 3, 4 en 5, en dit gedurende de duur van de uitkeringsplicht zoals deze door de rechtbank vastgesteld of herzien werd.»

Art. 45

Artikel 263 van hetzelfde Wetboek wordt hersteld in de volgende lezing:

«Art. 263. — Bij het vaststellen van het bedrag van de uitkering en van de duur van deze last kan de rechtbank de gerechtigde toestaan om, op grond van de voorwaarden en binnen de perken die zij stelt, rechtstreeks de inkomsten van de uitkeringsplichtige te ontvangen, alsook alle andere bedragen die hem door derden verschuldigd zijn.»

Art. 46

Les articles 264 à 311 *bis* du même Code sont abrogés.

27 octobre 2005

Valérie DÉOM (PS)
Éric MASSIN (PS)
Annick SAUDOYER (PS)
André PERPÈTE (PS)
Colette BURGEON (PS)
Yvan MAYEUR (PS)
Talbia BELHOUARI (PS)
Thierry GIET (PS)

Art. 46

De artikelen 264 tot 311 *bis* van hetzelfde Wetboek worden opgeheven.

27 oktober 2005